



| Guía Docente          |                                |                    |                       |          |
|-----------------------|--------------------------------|--------------------|-----------------------|----------|
| Datos Identificativos |                                |                    |                       | 2017/18  |
| Asignatura (*)        | Neuropsicoloxía                | Código             | 652G04016             |          |
| Titulación            | Grao en Logopedia              |                    |                       |          |
| Descritores           |                                |                    |                       |          |
| Ciclo                 | Período                        | Curso              | Tipo                  | Créditos |
| Grao                  | 2º cuadrimestre                | Segundo            | Formación básica      | 6        |
| Idioma                | Castelán                       |                    |                       |          |
| Modalidade docente    | Presencial                     |                    |                       |          |
| Prerrequisitos        |                                |                    |                       |          |
| Departamento          | Psicoloxía                     |                    |                       |          |
| Coordinación          | Lamas Gonzalez, Juan Ramon     | Correo electrónico | juan.lamas@udc.es     |          |
| Profesorado           | Cortés Cortés, Joselyn Francis | Correo electrónico | joselyn.cortes@udc.es |          |
|                       | Lamas Gonzalez, Juan Ramon     |                    | juan.lamas@udc.es     |          |
| Web                   |                                |                    |                       |          |
| Descrición xeral      |                                |                    |                       |          |

| Competencias / Resultados do título |   |
|-------------------------------------|---|
| Código                              | Competencias / Resultados do título   |
| A1                                  | Coñecer e integrar os fundamentos biolóxicos da Logopedia: a Anatomía e Fisioloxía.   |
| A2                                  | Coñecer e integrar os fundamentos psicolóxicos da Logopedia: o desenvolvemento da linguaxe, o desenvolvemento psicolóxico, a Neuropsicoloxía da linguaxe, os procesos básicos e a Psicolingüística.   |
| A6                                  | Coñecer a clasificación, a terminoloxía e a descrición dos trastornos da comunicación, a linguaxe, a fala, a voz e a audición e as funcións orais non verbais.  |
| A7                                  | Coñecer, recoñecer e discriminar entre a variedade das alteracións: os trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe, trastorno específico da linguaxe, retrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por privación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglosias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas. |
| A8                                  | Coñecer os fundamentos do proceso de avaliación e diagnóstico.  |
| A9                                  | Coñecer e aplicar os modelos, técnicas e instrumentos de avaliación.  |
| A10                                 | Realizar a avaliación das alteracións da linguaxe nos trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe: trastorno específico da linguaxe, retrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por privación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglosias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas.                  |
| A32                                 | Utilizar tecnoloxías da información e da comunicación.  |
| B1                                  | Acceso, selección e xestión das fontes de información relevantes para a práctica profesional.   |
| B2                                  | Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.   |
| B4                                  | Aprender a aprender.  |
| B7                                  | Capacidade de análise e síntese.  |
| B9                                  | Capacidade de organizar e planificar.   |
| B12                                 | Comunicarse de maneira efectiva nun contorno de traballo.   |
| B17                                 | Saber expresarse en público.  |



|     |   |
|-----|---|
| B24 | Traballar en equipo e, de ser o caso, de forma interdisciplinar.  |
| C3  | Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida. |
| C6  | Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben afrontarse.  |

| Resultados da aprendizaxe |     |                                     |    |
|---------------------------|-----|-------------------------------------|----|
| Resultados de aprendizaxe |     | Competencias / Resultados do título |    |
| A2                        | A1  | B1                                  | C3 |
|                           | A2  | B2                                  | C6 |
|                           | A6  | B4                                  |    |
|                           | A7  | B7                                  |    |
|                           | A8  | B9                                  |    |
|                           | A9  | B12                                 |    |
|                           | A10 | B17                                 |    |
|                           | A32 | B24                                 |    |

| Contidos                                   |   |
|--|---|
| Temas                                      | Subtemas  |
| TEMA 1.- INTRODUCCION A LA NEUROPSICOLOGIA | Orígenes históricos de la Neuropsicología. Localización de funciones en el sistema nervioso. Perspectiva actual.  |
| TEMA 2.- ORGANIZACIÓN DEL SISTEMA NERVIOSO | Divisiones principales del sistema nervioso. Sistema nervioso central: divisiones y estructuras principales. Sistema nervioso somático. Nervios craneales. Sistema nervioso autónomo  |
| TEMA 3.- MÉTODOS EN NEUROPSICOLOGÍA        | Métodos de registro y neuroimagen: EEG, MEG, PET, fMRI. Métodos de estimulación: estimulación eléctrica cerebral, TMS. Evaluación conductual de los efectos de las lesiones cerebrales: asociaciones y disociaciones.                           |
| TEMA 5.- MEMORIA                           | Tipos de memoria y su evaluación. La amnesia. Circuitos cerebrales de la memoria. Otros trastornos de la memoria. Lóbulos frontales y memoria.  |
| TEMA 4.- PERCEPCIÓN                        | Principios generales de organización de los sistemas sensoriales. Procesamiento de la información visual en la retina. Vías visuales aferentes. Procesamiento de la información en corteza visual. Trastornos de la percepción visual. Audición |
| TEMA 6.- LENGUAJE                          | Características del lenguaje. Las afasias: tipos y características. Componentes principales de la función del lenguaje. Hemisferio derecho y lenguaje. Asimetrías hemisféricas.   |
| TEMA 7.- LA CORTEZA PREFRONTAL             | Organización anatómica. Efectos de las lesiones en la corteza prefrontal. Teorías de la función prefrontal.   |
| TEMA 8.- RECUPERACION DE LA FUNCION        | Efectos del daño cerebral. Recuperación funcional. Mecanismos de la recuperación de funciones   |

| Planificación         |                           |   |                         |              |
|-----------------------|---------------------------|---|-------------------------|--------------|
| Metodoloxías / probas | Competencias / Resultados | Horas lectivas (presenciais e virtuais) | Horas traballo autónomo | Horas totais |
| Actividades iniciais  | A1                        | 2                                       | 2                       | 4            |
| Sesión maxistral      | A1 A2 A6                  | 31                                      | 31                      | 62           |
| Estudo de casos       | A1 A7                     | 18                                      | 18                      | 36           |
| Proba obxectiva       | A8 A9 A10 A32 B1 B2<br>C6 | 0                                       | 2                       | 2            |



|                        |                                  |    |    |    |
|------------------------|----------------------------------|----|----|----|
| Presentación oral      | A1 B4 B7 B9 B12 B17<br>B24 C3 C6 | 18 | 18 | 36 |
| Atención personalizada |                                  | 10 | 0  | 10 |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

| Metodoloxías         |  |
|----------------------|--|
| Metodoloxías         | Descrición   |
| Actividades iniciais | Presentación e justificación do programa. Recomendacións bibliográficas                                      |
| Sesión maxistral     | Desarrollo de los contenidos teóricos de cada tema   |
| Estudo de casos      | Presentación de casos neurolóxicos representativos de los principales trastornos                             |
| Proba obxectiva      | 40 preguntas con tres alternativas de resposta   |
| Presentación oral    | Presentación pública de los trabajos realizados en grupo acerca de algunos trastornos neurolóxicos escogidos |

| Atención personalizada |   |
|------------------------|---|
| Metodoloxías           | Descrición  |
| Presentación oral      | Asesoramiento en la planificación y desarrollo de las presentaciones orales |
| Sesión maxistral       |   |

| Avaliación        |                                  |   |               |
|-------------------|----------------------------------|---|---------------|
| Metodoloxías      | Competencias / Resultados        | Descrición  | Cualificación |
| Presentación oral | A1 B4 B7 B9 B12 B17<br>B24 C3 C6 | Claridad de la exposición<br>Competencia en el debate<br>Calidad del apoyo multimedia | 10            |
| Proba obxectiva   | A8 A9 A10 A32 B1 B2<br>C6        | (Aciertos - (errores/2)) * 7 / Número de preguntas                                    | 90            |
| Outros            |                                  |   |               |

| Observacións avaliación |
|-------------------------|
|                         |

| Fontes de información              |  |
|------------------------------------|--|
| <b>Bibliografía básica</b>         | - Rains, G.D (2004). Principios de neuropsicología humana. Madrid: McGraw-Hill   |
| <b>Bibliografía complementaria</b> | - Carlson, N.R (2005). Fisiología de la conducta (8ª edición). Madrid: Pearson<br>- Kolb, B (2005). Neuropsicología humana (5ª edición. Madrid: Editorial Médica Panamericana<br>- Sacks, O (1985). El hombre que confundió a su mujer con un sombrero. Barcelona: Muchnik<br>- Sacks, O (1996). Veo una voz: viaje al mundo de los sordos. Madrid: Anaya<br>- Sacks, O. (2003). Un antropólogo en Marte. Madrid: Anagrama<br>- Ramachandran, V. & Blakeslee, S (1999). Fantasmas en el cerebro. Madrid: Debate<br>- Junqué, C. y Barroso, J. (2009). Manual de Neuropsicología. Barcelona: Síntesis<br>- Webb, W.G. & Adler, R.K (2010). Neurología para el logopeda. Barcelona: Elsevier Masson<br>- Diéguez-Vide, F. y Peña-Casanova, J. (2012). Cerebro y Lenguaje. Madrid: Editorial Médica Panamericana<br>- Cuetos, F. (2012). Neurociencia del Lenguaje. Madrid: Editorial Médica Panamericana |

| Recomendacións  |
|---|
| <b>Materias que se recomenda ter cursado previamente</b>                                |
| Trastornos da Lecto-Escritura/652911303<br>Alteracións Conxénitas da Linguaxe/652911320 |
| <b>Materias que se recomenda cursar simultaneamente</b>                                 |



Psicoloxía da Memoria/652911219

Psicolingüística/652911319

**Materias que continúan o temario**

Anatomía e Fisioloxía dos Órganos da Linguaxe e da Audición/652911101

Neuroloxía Xeral e da Linguaxe/652911103

Psicoloxía Xeral/652911105

Avaliación e Diagnost. da Linguaxe, a Fala e a Voz/652911201

**Observacións**

(\*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías